

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. Ігоря Сікорського»
ФАКУЛЬТЕТ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ

**Кафедра системного програмування та спеціалізованих
комп'ютерних систем**

Лабораторна робота № 1

з дисципліни: «Бази даних і засоби управління»

**на тему: «Проектування бази даних та ознайомлення з
базовими операціями СУБД PostgreSQL»**

Виконав: студент III курсу

ФПМ групи KB-12

Петрушин В.Б.

Перевірив:

Павловський В.І.

Київ 2023

Метою роботи є здобуття вмінь проектування бази даних та практичних навичок створення реляційних баз даних за допомогою PostgreSQL.

Завдання роботи полягає у наступному:

1. Розробити модель «сутність-зв'язок» предметної галузі, обраної студентом самостійно, відповідно до пункту «Вимоги до ER-моделі».
2. Перетворити розроблену модель у схему бази даних (таблиці) PostgreSQL.
3. Виконати нормалізацію схеми бази даних до третьої нормальної форми (3НФ).
4. Ознайомитись із інструментарієм PostgreSQL та pgAdmin 4 та внести декілька рядків даних у кожен з таблиць засобами pgAdmin 4.

Завдання №1

Модель «сутність-зв'язок» для системи управління лояльністю клієнтів в роздрібній торгівлі.

Дана система управління передбачає отримання та обробку інформації щодо лояльності клієнтів в роздрібній торгівлі.

Сутності

Згідно даної теми, для побудови бази даних було виділено наступні сутності:

Клієнт з атрибутами: ПІБ клієнта, номер телефону, ід клієнта, стать. Призначення: збереження даних щодо клієнтів.

Товар з атрибутами: назва товару, ід товару, опис, ціна. Призначення: збереження даних, які стосуються товарів.

Замовлення з атрибутами: дата замовлення, ід замовлення, ід клієнта, вартість замовлення. Призначення: збереження даних, що стосуються деталей замовлень.

Програма лояльності з атрибутами: ід програми, ід клієнта, сумарна вартість всіх замовлень, рівень знижки (1 рівень – 5%, від 1 500 грн., 2 – 10%, від 5 000 грн., 3 – 15%, від 10 000 грн.). Призначення: збереження інформації щодо програми лояльності.

Так як лояльність означає прихильність клієнтів до певної компанії (магазину, тощо), за допомогою даної системи користувач може керувати

лояльністю в своєму конкретному бізнесі (компанії, магазині, тощо). Тому сутності магазин, чи компанія немає.

Опис зв'язків

Кожен клієнт може взагалі не мати жодних замовлень, або мати багато замовлень, але кожне замовлення обов'язково повинне належати одному конкретному клієнту. Тому між сутностями Клієнт і Замовлення існує зв'язок 1:N.

Кожне замовлення може містити багато товарів, а кожен товар може бути частиною багатьох замовлень. Кожне замовлення повинне містити принаймні один товар. Тому між сутностями Замовлення і Товар існує зв'язок M:N.

Кожен клієнт може мати програму лояльності, але так як програма лояльності одна, то кожен клієнт може мати лише одну програму лояльності. Тому між сутностями Клієнт і Програма лояльності існує зв'язок N:1.

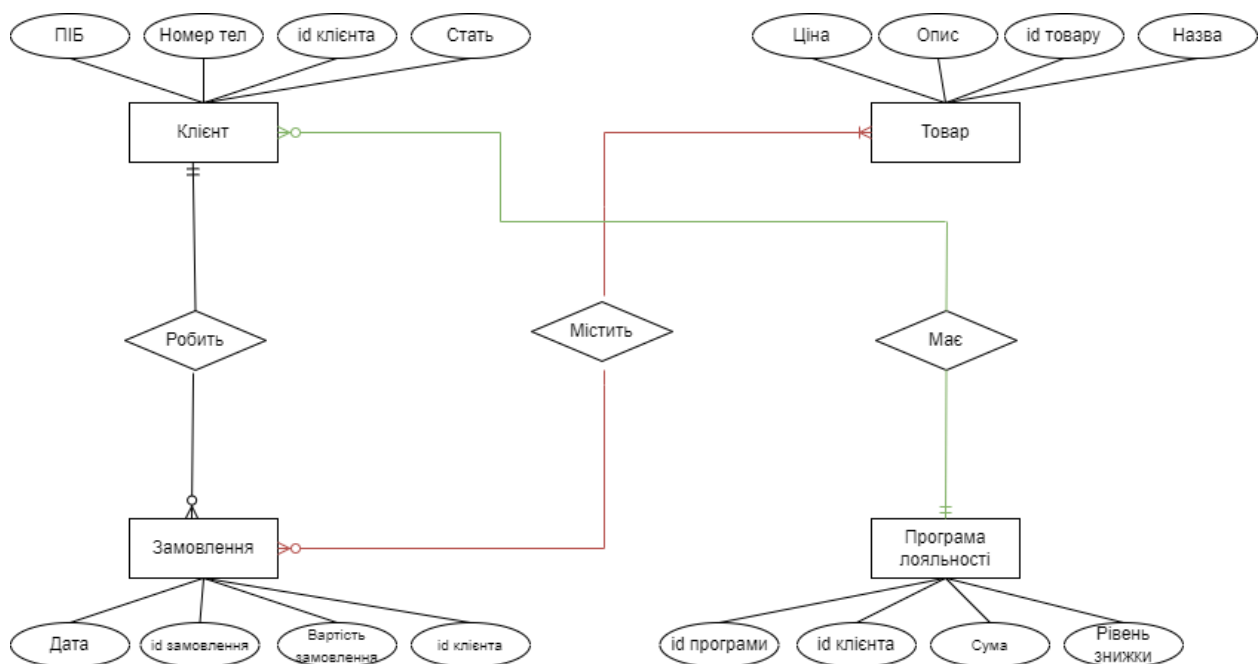

Рисунок 1 – ER-діаграма, побудована за нотацією Чена

Завдання № 2

Перетворення розробленої моделі «сутність-зв'язок» у схему бази даних PostgreSQL.

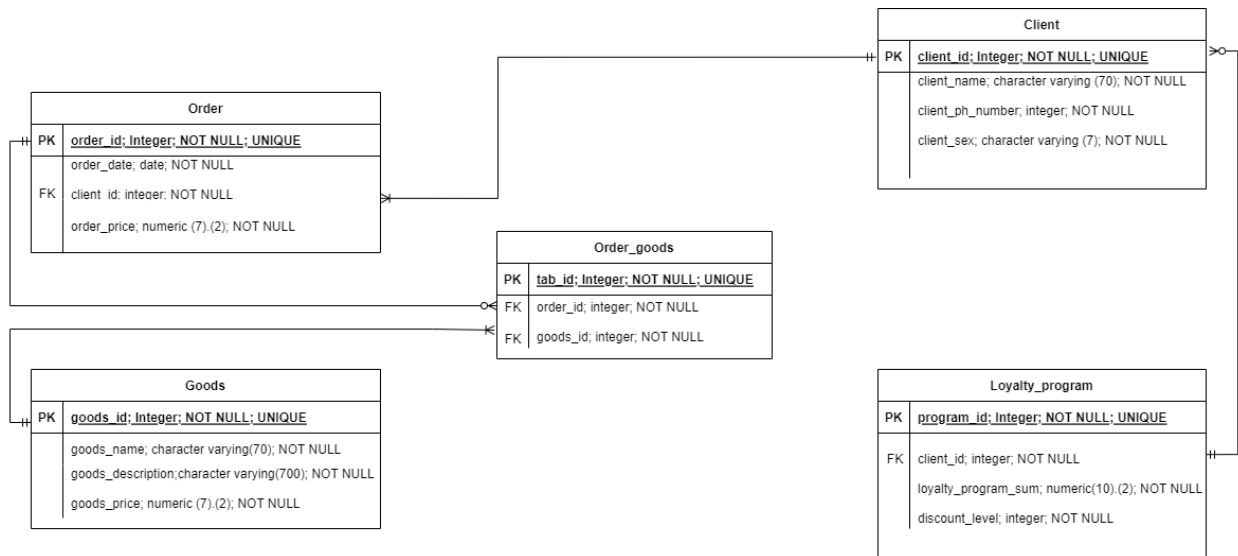

Рисунок 2 – схема бази даних у графічному вигляді

Опис процесу перетворення:

Сутність Клієнт ми перетворили в таблицю Client, з первинним ключем (ідентифікатором) `client_id` та атрибутами: `client_name`, `client_ph_number`, `client_sex`.

Сутність Товар ми перетворили в таблицю Goods, з первинним ключем (ідентифікатором) `goods_id` та атрибутами: `goods_name`, `goods_description`, `goods_price`.

Сутність Програма лояльності ми перетворили в таблицю Loyalty_program, з первинним ключем (ідентифікатором) `program_id` та атрибутами: `client_id`, `loyalty_program_sum`, `discount_level`.

Сутність Замовлення ми перетворили в таблицю Order, з первинним ключем (ідентифікатором) `order_id` та атрибутами: `order_date`, `client_id`, `order_price`.

Зв'язок M:N між сутностями Товар та Замовлення зумовив створення додаткової таблиці Order_goods.

Для того, щоб зрозуміти якому клієнту належить конкретна програма лояльності, виникає зв'язок 1:N, між Loyalty_program та Client. Це зумовило створення зовнішнього ключа `client_id` в таблиці Loyalty_program.

Для того, щоб зрозуміти якому клієнту належить конкретне замовлення, виникає зв'язок 1:N, між Order та Client. Це зумовило створення зовнішнього ключа `client_id` в таблиці Order.

Для того, щоб зрозуміти які товари належать конкретному замовленню, виник зв'язок 1:N, між Order_goods та Goods. Це зумовило створення зовнішнього ключа `goods_id` в таблиці Order_goods.

Для того, щоб зрозуміти яким замовленням належить конкретний товар, виник зв'язок 1:N, між Order_goods та Order. Це зумовило створення зовнішнього ключа order_id в таблиці Order_goods.

Завдання №3

Пояснення з обґрунтуваннями, щодо відповідності схеми бази даних нормальним формам НФ1, НФ2 та НФ3

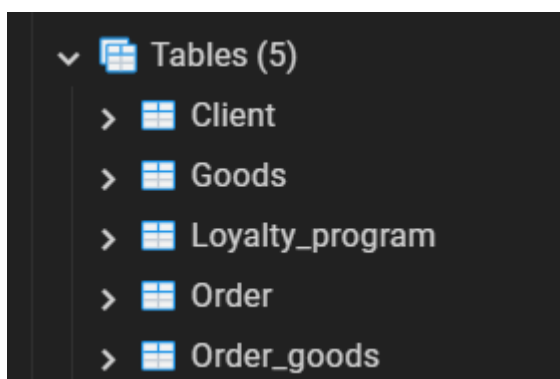
Схема бази даних відповідає НФ1, тому що: кожен стовпець в таблиці містить атомарні значення, кожен рядок має свій унікальний ідентифікатор, в таблицях немає дублікатів рядків (кожен рядок є унікальним). Наприклад: у таблиці Client, атрибути client_id, client_name, client_ph_number, client_sex – є атомарними (одна комірка – одне значення), а первинний ключ client_id робить всі рядки унікальними.

Схема бази даних відповідає НФ2, тому що: вона відповідає всім вимогам 1НФ, кожен неключовий атрибут залежить від первинного повного ключа. Наприклад: у таблиці Order, атрибути order_date, client_id, order_price повністю залежать від order_id, який є первинним ключем даної таблиці.

Схема бази даних відповідає НФ3, тому що: вона відповідає всім вимогам 2НФ, дані в таблиці залежать виключно від первинного ключа, а не один від одного. Наприклад в таблиці Goods, неключові атрибути (goods_name, goods_description, goods_price) ніяким чином не залежать один від одного.

Завдання №4

Копії екрану з pgAdmin4:

Відображення створених таблиць

Назви, типи та обмеження на стовпці:

Client

General Columns Advanced Constraints Parameters Security SQL

Inherited from table(s)

Columns +

Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
client_id	integer			☒	☒	<input type="text"/>
client_name	character varying	70		☒	☐	<input type="text"/>
client_ph_number	integer			☒	☐	<input type="text"/>
client_sex	character varying	7		☒	☐	<input type="text"/>

Goods

General Columns Advanced Constraints Parameters Security SQL

Inherited from table(s)

Columns +

Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
goods_id	integer			☒	☒	<input type="text"/>
goods_name	character varying	70		☒	☐	<input type="text"/>
goods_description	character varying	700		☒	☐	<input type="text"/>
goods_price	numeric	7	2	☒	☐	<input type="text"/>

Loyalty_program

General Columns Advanced Constraints Parameters Security SQL

Inherited from table(s)

Columns

Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
program_id	integer			☒	☒	
client_id	integer			☒	☐	
loyalty_program_sui	numeric	10	2	☒	☐	0
discount_level	integer			☒	☐	0

Order

General Columns Advanced Constraints Parameters Security SQL

Inherited from table(s)

Columns

Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
order_id	integer			☒	☒	
order_date	date			☒	☐	
order_price	numeric	7	2	☒	☐	0
client_id	integer			☒	☐	

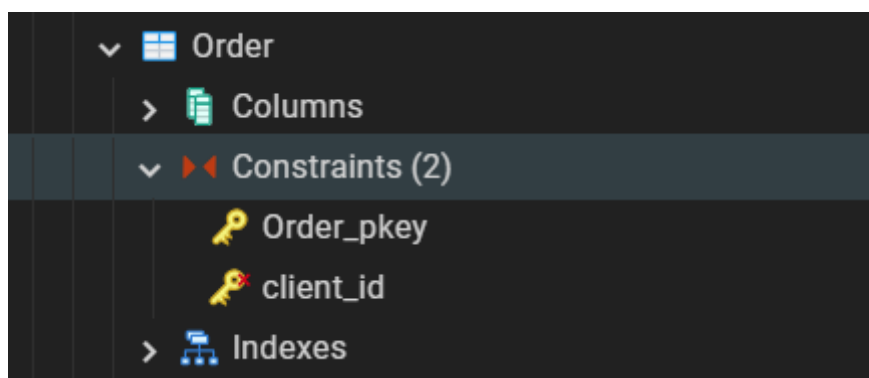
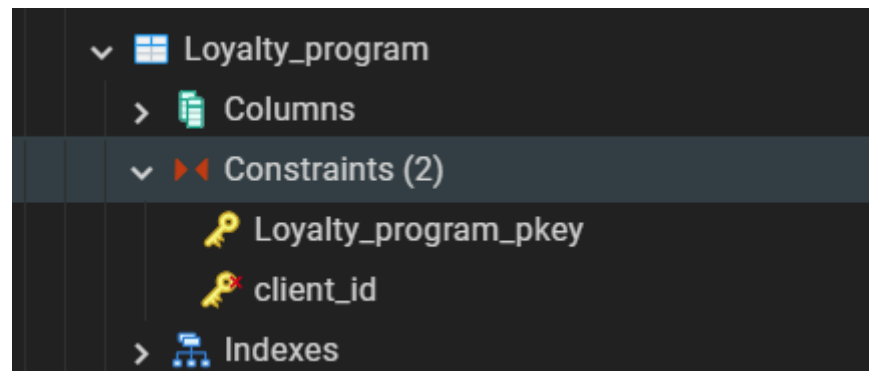
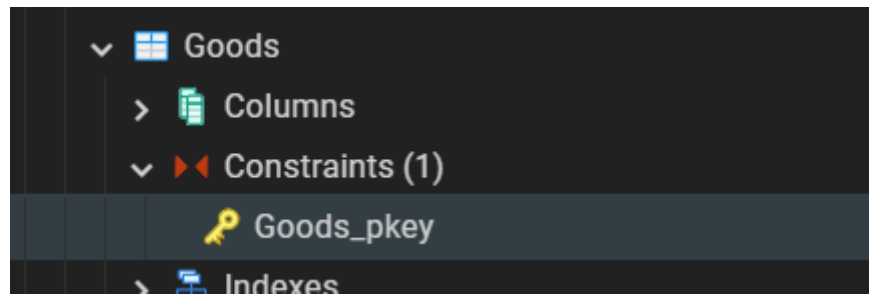
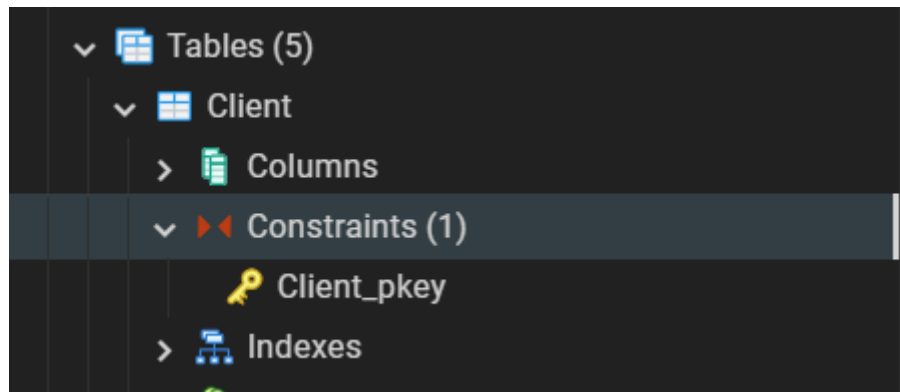
Order_goods

General Columns Advanced Constraints Parameters Security SQL

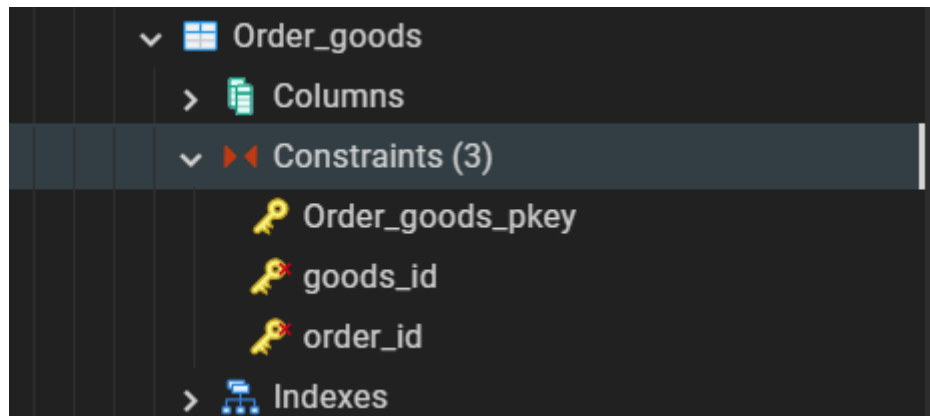
Inherited from table(s)

Columns

Name	Data type	Length/Precision	Scale	Not NULL?	Primary key?	Default
goods_id	integer			☒	☐	
order_id	integer			☒	☐	
tab_id	integer			☒	☒	

Копії екрану з pgAdmin4, що відображають вміст таблиць бази даних у PostgreSQL:

	client_id [PK] integer	client_name character varying (70)	client_ph_number integer	client_sex character varying (7)
1	9	Viktor	509993786	male
2	10	Kateryna	987654321	female

Вміст таблиці Client

	goods_id [PK] integer	goods_name character varying (70)	goods_description character varying (700)	goods_price numeric (7,2)
1	1	Lamp	Shine bright	200.00
2	2	Ball	Fottball	700.00
3	3	spoon	For borshch	500.00
4	4	Table	Big	1200.00

Вміст таблиці Goods

	program_id [PK] integer	client_id integer	loyalty_program_sum numeric (10,2)	discount_level integer
1	2	9	1200.00	0
2	3	10	1700.00	1

Вміст таблиці Loyalty_program

	order_id [PK] integer	order_date date	order_price numeric (7,2)	client_id integer
1	15	2023-09-23	1200.00	9
2	16	2023-08-27	1700.00	10

Вміст таблиці Order

	goods_id integer	order_id integer	tab_id [PK] integer
1	4	15	19
2	3	16	20
3	4	16	21

Вміст таблиці Order_goods

Контакти:

GitHub: https://github.com/Vitya333777/Data_Base_subject

Telegram: @vpetrshn

